Transmis à M.
overgemaakt aan de H.

ROYAUME DE BELGIQUE.

KONINKRIJK BELGIE.

AVIS DU CONSEIL D'ETAT.

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE.

Le CONSEIL D'ETAT, section de législation, neuvième chambre, saisi par le Ministre des Communications, le 24 février 1983, d'une demande d'avis, dans un délai ne dépassant pas trois jours, sur un projet d'arrêté royal "modifiant l'arrêté royal du 1er février 1977 relatif au permis de conduire", a donné le 1er mars 1983 l'avis suivant :

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, negende kamer, de 24e februari 1983 door de Minister van Verkeerswezen verzocht hem, binnen een termijn van ten hoogste drie dagen, van advies te dienen over een ontwerp van koninklijk besluit "tot wijziging van het koninklijk besluit van 1 februari 1977 betreffende het rijbewijs", heeft de 1ste maart 1983 het volgend advies gegeven :

Le projet a pour objet d'imposer aux personnes titulaires d'un permis de conduire national étranger qui demandent un permis de conduire national belge, de faire la preuve qu'elles résidaient habituellement depuis au moins un an dans l'Etat qui a délivré ce permis.

Cette preuve ne serait pas exigée dans le cas où le permis de conduire aurait été délivré par un Etat membre de la Communauté économique européenne ou si le demandeur possédait la nationalité du pays qui a délivré le permis.

Le projet doit tout d'abord être examiné du point de vue de son fondement légal.

L'article 23, § 1er, de la loi relative à la police de la circulation routière subordonne à certaines conditions la délivrance d'un permis de conduire belge. Il faut, notamment, avoir réussi un examen pratique (2°) et un examen théorique (4°); il faut, éventuellement, avoir subi un examen médical (3°).

Toutefois, le paragraphe 2 de cet article dispose comme suit :

"§ 2. Est exempté des examens prévus au paragraphe 1er, 2°, 3°, et 4°, le requérant qui produit :

1° soit un permis de conduire national étranger en cours de validité, délivré conformément aux dispositions applicables en matière de circulation routière internationale ou dont la validité est reconnue en vertu d'accords passés par le Roi;

2° soit ...".

L'exemption dont bénéficie le titulaire d'un permis de conduire national étranger en vertu du § 2, 1°, n'est ainsi subordonnée qu'à deux conditions : la validité du permis et la conformité de ce dernier aux dispositions des conventions internationales en la matière.

.../...

L'arrêté en projet ajoute à la loi une condition supplémentaire : celle de la résidence pendant un an au moins dans l'Etat qui a délivré le permis. Le Roi n'est habilité par aucune disposition législative à prendre une telle mesure.

Il convient, toutefois, d'examiner les dispositions des conventions internationales en la matière, puisque la loi y fait expressément référence.

La Convention internationale sur la circulation routière, faite à Genève le 19 septembre 1949 et approuvée par la loi du 1er avril 1954, se borne, en ses articles 24 et 25 et en ses annexes 8 et 9, en ce qui concerne les conducteurs d'automobiles en circulation internationale, à énoncer des dispositions très générales relatives au permis national et au permis international de conduire.

La Convention sur la circulation routière, faite à Vienne le 8 novembre 1968, est plus précise. Son article 41, après avoir formulé le principe de la reconnaissance, par les Etats contractants, de tout permis national conforme à la réglementation portée par cet article, dispose comme suit :

"6. Les dispositions du présent article n'obligent pas les Parties contractantes :

a) à reconnaître la validité des permis, nationaux ou internationaux, qui auraient été délivrés, sur le territoire d'une autre Partie contractante, à des personnes qui avaient leur résidence normale sur leur territoire au moment de cette délivrance ou dont la résidence normale a été transférée sur leur territoire depuis cette délivrance;

b) à reconnaître la validité des permis précités qui auraient été délivrés à des conducteurs dont la résidence normale au moment de la délivrance ne se trouvait pas sur le territoire dans lequel le permis a été délivré ou dont la résidence a été transférée depuis cette délivrance dans un autre territoire".

.../...

Il ressort de ces considérations que :

1. dans son état actuel, la loi sur la police de la circulation routière ne permet pas au Roi d'ajouter une condition supplémentaire aux conditions fixées par elle pour bénéficier de l'exemption des examens prévus;

2. la Convention internationale sur la circulation routière, approuvée par la loi du 1er avril 1954, ne permet pas davantage de prescrire une telle condition;

3. la Convention sur la circulation routière, faite à Vienne le 8 novembre 1968, permet, en application de son article 41, 6, de ne pas reconnaître les permis de conduire étrangers délivrés à des personnes qui n'avaient pas leur résidence normale dans l'Etat qui a délivré le permis; elle ne s'opposerait donc pas à ce que le législateur belge ajoute cette condition à celles qui figurent à l'article 23, § 2, 1°, de la loi relative à la police de la circulation routière

Jusqu'à présent, la Convention de Vienne n'a pas fait l'objet d'une loi d'assentiment. L'avant-projet d'une telle loi a été examiné par le Conseil d'Etat, section de législation, le 9 février 1982, sous le n° L. 14.423/2.

Pour parvenir au résultat que le présent projet veut atteindre, il suffirait d'introduire dans la loi d'assentiment à la Convention de Vienne une disposition modifiant, dans le sens voulu, l'article 23, § 2, 1°, de la loi relative à la police de la circulation routière.

Het ontwerp beoogt personen die houder zijn van een buitenlands nationaal rijbewijs en om een Belgisch nationaal rijbewijs verzoeken, te verplichten het bewijs te leveren dat zij sedert ten minste een jaar gewoonlijk hebben verbleven in de Staat die dat rijbewijs heeft afgegeven.

Dat bewijs zou niet vereist zijn wanneer het rijbewijs door een Lid-Staat van de Europese Economische Gemeenschap is afgegeven of wanneer de aanvrager de nationaliteit bezit van het land dat het rijbewijs heeft afgegeven.

Het ontwerp moet eerst en vooral vanuit het oogpunt van zijn rechtsgrond worden onderzocht.

Artikel 23, § 1, van de wet betreffende de politie over het wegverkeer maakt het afgeven van een Belgisch rijbewijs van een aantal voorwaarden afhankelijk. Men dient onder meer geslaagd te zijn voor een praktisch examen (2°) en voor een theoretisch examen (4°); eventueel dient men een geneeskundig onderzoek te hebben ondergaan (3°).

Paragraaf 2 van dat artikel bepaalt echter het volgende :

"§ 2. Van de examens, bedoeld bij § 1, 2°, 3° en 4°, is vrijgesteld de verzoeker die overlegt :

1° ofwel een geldig nationaal buitenlands rijbewijs dat is afgegeven overeenkomstig de voorwaarden die inzake internationaal wegverkeer van toepassing zijn of waarvan de geldigheid is erkend krachtens door de Koning afgesloten akkoorden;

2° ofwel ...".

De vrijstelling die de houder van een buitenlands nationaal rijbewijs krachtens § 2, 1°, geniet, is dus slechts van twee voorwaarden afhankelijk : de geldigheid van het rijbewijs en de overeenstemming ervan met de in dezen geldende internationale overeenkomsten.

.../...

Het ontwerp-besluit voegt een bijkomende voorwaarde toe aan de wet : het verblijf gedurende ten minste een jaar in de Staat die het rijbewijs heeft afgegeven. Geen enkele wetsbepaling machtigt de Koning om een zodanige maatregel te nemen.

Toch is het zaak de bepalingen van de in dezen geldende internationale overeenkomsten te onderzoeken, daar de wet er uitdrukkelijk naar verwijst.

Het Internationaal Verdrag nopens het wegverkeer, gedaan te Genève op 19 september 1949 en goedgekeurd bij de wet van 1 april 1954, bepaalt er zich toe om, wat de autobestuurders in het internationale verkeer betreft, zeer algemene bepalingen omtrent het nationale en het internationale rijbewijs te formuleren in zijn artikelen 24 en 25 en in zijn bijlagen 8 en 9.

Het Verdrag inzake het wegverkeer, gedaan te Wenen op 8 november 1968, is nauwkeuriger. Artikel 41 van dat Verdrag, hetwelk eerst als beginsel stelt dat elk nationaal rijbewijs dat voldoet aan de bij dat artikel vastgelegde bepalingen, door de Verdragsluitende Staten wordt erkend, luidt als volgt :

> "6. De bepalingen van dit artikel verplichten de Verdragsluitende Partijen niet :
>
> a) de geldigheid van de nationale of internationale rijbewijzen te erkennen wanneer deze op het grondgebied van een andere Verdragsluitende Partij zijn afgegeven aan personen die, ten tijde van deze afgifte, hun normale woonplaats op hun grondgebied hadden, of die er sinds deze afgifte heen zijn verhuisd;
>
> b) de geldigheid te erkennen van rijbewijzen, zoals hierboven bedoeld, die zijn afgegeven aan bestuurders die, ten tijde van deze afgifte, hun normale woonplaats niet op het grondgebied hadden waar het rijbewijs werd afgegeven of die sinds deze afgifte naar een ander grondgebied zijn verhuisd".

.../...

Uit een en ander volgt dat :

1. de wet betreffende de politie over het wegverkeer in haar huidige stand de Koning niet veroorlooft een bijkomende voorwaarde toe te voegen aan de voorwaarden die zij vastgesteld heeft om vrijstelling van de voorgeschreven examens te genieten;

2. het Internationaal Verdrag nopens het wegverkeer, goedgekeurd bij de wet van 1 april 1954, evenmin veroorlooft een dergelijke voorwaarde op te leggen;

3. het Verdrag inzake het wegverkeer, gedaan te Wenen op 8 november 1968, het ingevolge zijn artikel 41,6, mogelijk maakt de buitenlandse rijbewijzen die zijn afgegeven aan personen die hun normale woonplaats niet hadden in de Staat die het rijbewijs heeft afgegeven, niet te erkennen; op grond van dat Verdrag zou er dus geen bezwaar tegen zijn dat de Belgische wetgever die voorwaarde toevoegt aan die welke vermeld staan in artikel 23, § 2, 1°, van de wet betreffende de politie over het wegverkeer.

Tot dusver is er geen wet waarbij instemming met het Verdrag van Wenen verleend wordt. Het voorontwerp van een dergelijke wet is op 9 februari 1982 door de Raad van State, afdeling wetgeving, onderzocht onder nr L. 14.423/2.

Om het door het onderhavige ontwerp beoogde doel te bereiken, zou ermee volstaan kunnen worden in de wet houdende instemming met het Verdrag van Wenen een bepaling in te voegen waarbij artikel 23, § 2, 1°, van de wet betreffende de politie over het wegverkeer in de gewenste zin gewijzigd wordt.

La chambre était composée de

Messieurs : P. TAPIE, président de chambre,
de Heren : kamervoorzitter,

P. KNAEPEN, conseiller d'Etat,
A. VANWELKENHUYZEN, staatsraden,

R. PIRSON, assesseurs de la section de législation,
C. DESCHAMPS, assessoren van de afdeling wetgeving,

Madame : R. DEROY, greffier assumé,
Mevrouw : toegevoegd griffier.

La concordance entre la version française et la version néerlandaise a été vérifiée sous le contrôle de M. P. TAPIE.
Le rapport a été présenté par M. J. COOLEN, premier auditeur.

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst werd nagezien onder toezicht van de H. P. TAPIE.
Het verslag werd uitgebracht door de H. J. COOLEN, eerste auditeur.

LE GREFFIER - DE GRIFFIER, LE PRESIDENT - DE VOORZITTER

R. DEROY. P. TAPIE.